

Eylül 1978, Ankara

Ali Kemal banyodaydı, köşelerinden sırları dökülmüş aynada yüzünü seyrederken belleğini sorgu odasında masaya oturtmuş gibiydi. Tıraş bıçağında bir önceki tıraştan kalma köpük kuruyup sararmış, jilet keskinliğini epeyce yitirmişti. Musluktan akan buz gibi su adeta lavabonun metal giderini delmeye çalışıyor, suyun sesi işeme dürtüsü uyandırıyor. Elindeki bırakıp klozete yöneldi, içindeki son sıcaklığı da oraya boşalttı. Mesanesindeki fazlalığı kolayca boşaltabilirdi insan, akıl çekmecesindeki fazlalıklara çözüm bulması ise güçtü. Beyin nasıl bir odaydı ki geçmişle şimdi birbiriyle üst üste yığılı bir şekilde o odanın dolaplarından çıkmaya hazır, rahatsız edici bir yoğunlukta bekleyebiliyordu.

Nermin salonda, camın önünde solgun duran saksı çiçeklerine göz gezdirirken öfke ve şaşkınlık karışımı bir ses tonuyla bağırdı. “Menekşeleri sulamıyor musun? Baksana ne hale gelmiş zavallılar!” Ali Kemal bunun üzerine birkaç dakika içinde elinde tasla çiçeklerin bulunduğu pencerenin önünde belirdi, kendisinden isteneni yapmaya koyuldu. Nermin elinden çekerek taşı aldı. “Öyle değil, dipten vereceksin suyu. Bir türlü öğrenemedin. Tabağa dökmelisin, üstten dökersen çürütürsün.” Bir beceriksiz yahut anlama kıtlığı çeken biri gibi görülmüş olmak öfkelenmişti Ali Kemal’i. “Taşı geri alabilir miyim? Tıraş

olacağım!” dedi sertçe. Nermin bu basit incinmenin üzerinde durmadı pek. “Dur, sana sıcak su getireyim” diyerek uzaklaştı.

İşsizdi Ali Kemal. Nermin’in adliyedeki hatırlı dostlarının araya girmesiyle bir reklam şirketinde iş görüşmesine çağrılmıştı. Ülkenin siyasi geleceğinin belirsiz olduğu, can güvenliğinin bile sağlanamadığı bugünlerde işten söz etmek lükstü Nermin’e göre, Ali Kemal bu görüşmeye gitmek zorundaydı. Annesinin mahsul sonrası zeytinliklerden gönderdiği para ya da canı istediğinde satabileceği toprak, bohem bir hayatın kapılarını açmıştı. Nermin zorlamasa hayali olmayan bir şeyi yapmayacaktı elbette. İlişkinin siyah yeleli atı, artık evlilik dönemecine doğru koştuğu için önünde iki seçenek vardı: Ya o dönemecten geçip bitiş çizgisine varacak ya da atı durduracaktı. Nermin çayı demlemiş, çelik tasa sıcak su aktarmış, tıpkı bir emir eri gibi, kolları omuzlarından sarkık, başı ileride banyo kapısının eşliğinde dikilmişti. “Biraz daha sıcak su ister misin?” dedi sevecenlikle.

“Hayır.”

“Peki... Heyecanlı mısın?”

“Niye heyecanlı olacaktım?”

“Yeni bir iş, yeni insanlar...”

“Nesi heyecan verici bu işin Allah aşkına?”

Nermin taşı merdaneli çamaşır makinesinin dantel örtüsü üzerine bırakıp mutfağa yöneldi. Ali Kemal yanından geçerken tıraş kolonyasının uçuculuğuyla limon bahçesinde beyaz bir güvercin gibi hissetti kendini. Usulca sokulup dudağına bir öpücük kondurdu. Eskiden olduğu gibi, bu küçük öpücüğün

büyük sarılışlara, tutkulu onlarca başka öpücüğe dönüşeceği, yatak odasında son bulacağı bir sevişme hayal etmişti. Ali Kemal'in hiç orali olmayışına, kendisinden hızla uzaklaşıp mutlak masasının başında duran gaz sobasına iyice sokulmasına, ardından bal kavanozuna uzanmasına, içine parmağını batırıp ağzına götürüşüne gücenik baktı. “Şu kavanoz gibisin” dedi Ali Kemal. Nermin omuz silkerek, “Neden?” diye sordu. Ali Kemal kavanozun kapağını kapatıp, “Şeffaflığından görebiliyorum her şeyi” deyince uzun zamandır kırık olan kalp aynasından yansıyan özlemlerini hatırlayıp derin bir iç çekti. “İçimi görüyor olmandan daha çok kırılganlığımdan korktum.” Elini çantasına atıp sigara ve kitap çıkardı. Kibriti çakıp sigarasını yaktı, paketi masaya fırlattı. Kitabın kapağındaki bir eliyle kargaya yem verirken diğer eliyle lir çalan Sappho'nun resmine bakıyordu. “Lirik şiirin doruğundaymış Sappho.” Ali Kemal'in kimden bahsedildiğini anlamaması üzerine resmi işaret etti. “Bilinen ilk kadın şair. Şiirlerini lir eşliğinde söylermiş.” Ali Kemal büyüklere masallar dersine katılmış bir öğrenci gibi ellerini göğsünde birleştirip Nermin'in anlattıklarını dinlemeye koyulmuştu.

“Liri, Tanrı Zeus'un oğlu Hermes bulmuş. Efsaneye göre; Hermes bir günlükken beşiğinden çıkmış, kaplumbağa kabuğundan bir lir yapmış. Onunla eğleniyormuş. Bir gün kırlarda dolaşırken Tanrı Apollon'un ineğini çalmış. Apollon, Hermes'i kolundan tuttuğu gibi Zeus'a götürmüştü. Hermes başlamış lirini çalmaya. Bu ses onları öyle bir büyülemiş ki Zeus, Hermes'i cezalandırmaktan vazgeçtiği gibi aksine ödüllendirmiş.”

Nermin şiire de mitolojik masallar anlatmaya da bayılırdı. Ali Kemal de dinlemeyi severdi. Sigara dumanı boğazından

süzülerek genzini yakmıştı Nermin'in. Öksürdü. Ali Kemal, "Artırdın mı sen bu zıkkımı?" diye çıkıştı. "Galiba fazla içiyorum bu aralar." Ali Kemal sözlerinin kabalığını kendinden beklenmeyen bir korumacılıkla giydirmişti.

"Yavaş iç, baca gibi çekiyorsun. Sesine yazık."

"Bazen kabalaşıyorsun. Eskiden daha kibardın Ali Kemal. Davranışlarının tuhaflığına anlam veremiyorum."

Ali Kemal bu konuşmanın ardından hışımla kalkarak salona geçen Nermin'in arkasından gitmek yerine odasına geçmeyi tercih etmiş, babasından hatıra kalan en değerli şey olan şiir defterini eline alıp karıştırmaya başlamıştı. Siyah deri kapaklı defterin düzensiz yazılarla işli yaprakları bazı yerlerinden kopmuş, sararmış, yıpranmıştı. Defterin arasında bir şey arıyor gibiydi. Aradığını bulunca kurumuş gül yapraklarını üzerinden silkeleyip eline aldı. Vesikalık siyah beyaz bir fotoğraftı bu. Fotoğraftaki kadının kısa, dalgalı saçları, kavisli kaşları, uzun kirpikleri, iri gözleri, elmacık kemikleri, küçük burnu, minik beni, dolgun dudaklarının arasında parıldayan sıralı dişleri ona göre bu yüzün sıradan bir insana ait olmasını olanaksız kılacak kadar güzeldi. Onun için yazılan şiirler ezberindeydi. Ne zaman fotoğrafına baksa o şiirler defterdeki sayfalardan çıkar, sözcükler halinde dudaklarından dökülürdü. Nermin odanın kapısından usulca uzattı başını. Ali Kemal'in elinde o fotoğrafı masanın başında, dalgın oturduğunu görünce, "Anna yine seni derinlere götürmüş" dedi. Gözlerinden kıskançlık okunmuyordu, aksine şefkatliydi, hastasına yardım etmeye çalışan bir psikiyatr gibiydi. Ali Kemal defteri çekmeceye kaldırırken gözlerini kaçırarak konuştu:

“Anna, babamın tek aşkıydı! ‘Hayat’ adını takmıştı ona biliyor musun? Kendinden bile daha çok sevdi onu.”

Nermin üzgündü. “Bu bir saplantı, bundan ne zaman kurtulacaksın?” diye sordu. Ali Kemal bu sözleri duymazlıktan geldi. Akli çocukluğuna gitmişti. Hatırladığı, babası ve Anna ile yaptıkları bir tren yolculuğuydu.

Tren kompartımanındaki karışık desenli koltuğun yaslanma yerine yığılmış bisküvi renkli perde, yerdeki yeşil halı ile oldukça uyumsuz görünüyordu ve bu soluk mekânın hareketli bir trene ait olması imkânsız gibiydi. Ali Kemal, Anna’nın dizlerinde uyuyor, arada gözlerini açıp bakıyordu orada mı diye. Anna saçlarını okşuyordu. Trenden indiklerinde vakit geceydi. Anna karanlığı aydınlatan sokak lambasının altında ona bakarken, Ali Kemal tıpkı gömleğinin yakalarını birbirine sıkıca tutturmuş kravatı gibi, bir nesnenin boğazını sıktığını hissederek ürpermişti. Sonra Anna topukları üzerinde eğilip yanağından öpmüştü onu.

“Beni unutma Ali Kemal, ben hiç unutmayacağım seni.”

O günden sonra bir daha görmemişti Anna’yı.

Neredeydi acaba Anna? “Belki de ölmüştür. Bu güzel yüz toprağın altındadır şimdi” diye düşündü. Sonra bu düşüncüyü kafasından uzaklaştırdı hızlıca. Ölüm, bazı güzelliklerin yanına yakıştırılamayacak kadar çirkindi.

Eylül 1978, Montreal

Aynı anlarda Kanada'da Türkiye ile zaman farkından dolayı vakit geceydi. Anna uzak geçmişte yaşanılanların üzerine zamanın yün yorganını örtmüş, anıları zihninin kilitli çekmecelerinden birine kaldırmış, ârı yaşamaktaydı. Bar Montreal'de sevdiği adamın kollarında mutlu hissediyor, aydınlatmaların loş ışıltılar saçtığı bölmede, elinde bira bardağıyla gülümsüyordu.

“Şerefe Aram!”

“Şerefe Anna!”

Renkleriyle oynanmış dokuz Marilyn Monroe'nun yan yana, alt alta duvarda durduğu resimlerden ilham almışçasına hayat dolu bir yüzle elindeki bira bardağını sevdiği adamın şerefine kaldırırken bambaşka bir kıtada, defter arasına gömülmüş gençlik fotoğrafına bakıldığını, hatta sık sık anımsandığını bilse ne kadar şaşırırdı kim bilir! “Kalkalım, ikimiz de genç değiliz artık. Uyumamız, dinlenmemiz lazım” dedi Aram. Anna şuh bir kahkaha attı. “Seni bilmem Aram Vartanyan, ben hâlâ gencim canım!” Sonra barmene döndü. “Vera, bir bira daha ver tatlım!” Birasını alınca ayağa kalktı, dans etmeye başladı. Aram ise içkinin de etkisiyle suskunlaşmıştı. Mitolojideki Mnemosyne Nehri nasıl suyundan içenlere geçmiş yaşamları hakkındaki her şeyi hatırlatıyorsa içki de kimileri için öyledir.

Aram geçirdiği ağır bir travmadan sonra yaşanan durgunluk döneminde kendisini tıpkı Gregor Samsa' gibi böceğe indirgemiş, yeniden insana dönmesi ise bir hayli zaman almıştı. Alnının hemen üstündeki çocukluktan kalma derin yara izinin aynı akarsuyun bir tarafında yeşil orman, diğer tarafında kuru çöl varmış gibi bir his uyandırmasının sebebi buydu belki. Anna yerine oturduğunda Aram'ın mutsuzluğunu fark etmişti. "Sağlığına hayatım!" diyerek onu yeniden neşeye davet etti. Sevinç, Anna'nın sol yanağının üzerine küçük bir nokta bırakmıştı sanki; bütün mutluluklar o noktanın üzerinde toplanmışçasına kişiliğinin vazgeçilmez bir parçası haline dönüşmüştü. "Hadi ama Aram, surat asıp durma. Eđlenmeye geldik buraya." Çantasından aynasını çıkarıp rujunu tazeledi. "Ne büyük bir mutsuzluk bu! Kalbim ağrıyor" dedi Aram. Anna yüzüne tuttuğu aynayı çantasına attı. "Neden yanımdasın? Neden Anuş'u unutamıyorsun?" Aram, boğazındaki gıcığı temizleyip sakince kurdu cümlesini:

"Lütfen birbirimize, yaşadıklarımıza saygı duymaya devam edelim."

Anna kımıltısız bir yaprak gibi kaldı önce. Hiçbir rüzgârın dengesini bozamadığı, kimsenin görmediği yüksek bir dalda sonbaharla dökülmeyi bekleyen, güneş görmeyen, küçük, yeşil bir yaprak gibi. Fırtına kopsa bile o dalı terk etmeyeceğini hissetti. Ađaç kökünden sökülse ağaç ile sürüklenebilirdi ancak. Buna rağmen sonbaharın hüznü sinmişti adeta damarlarına. "Senin için hiçbir zaman aşk olmadım ben Aram. Çünkü aşk senin kalbinin derinliklerinde."

*) Kafka'nın *Dönüşüm* romanının baş karakteri.

Tanıştıkları gün hissettiği samimiyet için sevmişti onu. Belli ki aşkı yaşamış şanslı insanlardan biri olan fakat ayrılık acısını varlığının derinliklerinde hissettiği için kalbi kutup soğuşundan kopup gelmiş bir aysberge dönüşmüş bu adamın, kendisinin iyileştirici gücüne ihtiyacı vardı. Bu şefkatle tuttu onun ellerini. Bir tango parçası eşliğinde ayağı kalktılar. İki uzun gölge halinde şehrin sokaklarına karıştıkları sırada uzak bir ülkenin başkentinde, Anna'nın gençlik fotoğrafı gül kokulu defter yapraklarının arasında geçmişe gömülmüştü.

Ekim 1978, Ankara

Tren saat 07.09’da tonlarca ağırlığı, koyu mavi tonu ve gürültülü sesiyle istasyonu terk ettiği sırada Ali Kemal pencereyi kapattı. Yazı masasının üzerinde duran gramofona yaklaştı, yanındaki taş plağın üzerinde, “Seyyan Hanım, Tangolar” yazıyordu. Plağı gramofona taktı, gramofon iğnesi cızırtılarla plağın üzerinde titreşip plağı döndürmeye yarayan disk, titreşen diyaframdan gelen sesi büyütmede kullanılan boruya ulaştırınca, sesleri bir yere işleyip sonra dinlemenin muhteşem döngüsünde, “*Ben de gönül çektim eskiden*” sözleriyle başlayan şarkı odanın duvarlarında yankılanmaya başlamıştı.

Duvar takvimine uzandı, hacimce azalmış bütünlükteki en üst yaprağı koparıp üzerindeki yazılara öylesine bir göz gezdirdikten sonra takvim sayfasını buruşturarak çöpe attı. Kapının zil sesiyle dar, uzun koridora yöneldi, gözetleme deliğinden baktığında siyah bir şapkanın dairesel tepesindeki çukurluğu gördü önce, sonra kapının önündekinin geriye çekilmesiyle şapkanın geniş kenarları açığa çıktı, iyice geriye çekilince de beyaz bir döpiyes görüldü. Yüzündeki sıradan ifadeyi herhangi bir şaşkınlık ya da mutluluk ifadesiyle değiştirmeye lüzum görmeden açtı kapıyı.

“Hoş geldin Nermin.”

“Hoş bulduk canım.”